

Nr 361.

Av herr **Roos m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående rätt för svenskt aktiebolag att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond.

I proposition nr 319 föreslås införande av skattefrihet för avsättning till sådana fonder, som aktiebolagen upplägga för mötande av en väntad lågkonjunktur. Härmed har man sökt intressera de enskilda företagen att medverka vid skapande av en bättre krisberedskap. Idén är utan tvivel riktig och enligt vår mening vore den värd att ytterligare utformas. Till stöd för denna vår uppfattning vilja vi anföra följande.

De statliga skyddsåtgärderna äro endast ett led i ett sammanhängande system av olika åtgärder, som staten och det privata näringslivet gemensamt böra åvägabringa för att möjliggöra för samhället och näringslivet att även under svårartade konjunkturväxlingar såvitt möjligt upprätthålla den normala verksamheten. För staten och näringslivet måste det vara ett gemensamt, vitalt intresse att skapa förutsättningar för fortsatt verksamhet även under en abnorm konjunktur. Kan sysselsättningsgraden för den till företagen anslutna arbetspersonalen hållas någorlunda konstant även under en lågkonjunktur, skulle de skadliga verkningar, som en sådan konjunkturförsämring medför för landet och näringslivet, ansenligt försvagas och måhända rent av övervinnas. Frågan är då om det föreligger möjligheter för det allmänna att i gemenskap med näringslivet skapa sådana förutsättningar. Vi anse detta i viss utsträckning vara fallet. Vi äro förvissade om att näringslivets män äro besjälade av en önskan att medverka till en lösning av detta för det allmänna så viktiga problem.

Stora svårigheter uppstå givetvis vid en fallande konjunktur och därav följande bristande efterfrågan på varor att sysselsätta arbetarstammen med vanligt produktivt arbete. Denna möjlighet är nästan utesluten, då arbetsprodukten inom den speciella näringsgrenen ej är av standardnatur utan underkastad modeväxlingar eller då den framställda arbetsprodukten icke tål lagring under längre tid. Äro däremot de varuprodukter, som inom en viss näringsgren skola framställas, ej av den beskaffenheten, att de äro underkastade sådana växlingar, föreligger en stor möjlighet att genom arbete för lagring bereda en viss sysselsättning. Då en extra lagerökning måhända överstiger näringsgrenens egna ekonomiska möjligheter, bör man skapa

möjlighet för finansiering av den ökade lagerhållningen. Detta kan givetvis ske på många sätt. En utväg vore, enligt vår mening, om räntefritt lån kunde beviljas företagen från statens sida under förutsättning att för lånens återbetalning full garanti lämnades. Risken för felspekulation med varuökningen får naturligtvis bäras av företaget självt. En försiktig lagerökning av ovan skisserade slag har även den fördelen med sig, att man vid ökad efterfrågan och tydlig konjunkturförbättring omedelbart kan fullgöra leveranser.

I den mån arbetspersonalen inom ett företag ej kan i normal utsträckning sysselsättas i sitt vanliga arbete, föreligger möjlighet för den lediga personalens sysselsättning för andra ändamål. Dessa kunna vara av mångfaldig art, ändrings- och byggnadsarbeten, reparationer och dylikt. Företagas sådana arbeten under en lågkonjunktur, borde kostnaden för desamma kunna bokföras på ett särskilt tillgångskonto. Vid en bättre konjunktur borde företaget äga rätt att skattefritt under ett eller flera år få avskriva denna tillgångspost.

Fördelen med en dylik anordning vore, att de ifrågasatta åtgärderna kunde sättas i verket omedelbart när lågkonjunkturen bryter in och arbetslöshet hotar. Den i propositionen föreslagna anordningen åter förutsätter att skyddsåtgärder skola vidtagas under högkonjunkturen. Därest vi, vilket kan befaras, redan befinna oss på väg mot en konjunkturförsämring, är det fara värt att effekten av det i propositionen framlagda skattelättnadsförslaget blir ringa. Vida säkrare effekt skulle ernås, om man tilläte företagen att under en kris göra anläggningsarbeten av ovan nämnt slag och sedermera beviljade skattelättnad genom fri avskrivningsrätt å sålunda tillskapade värden. En utredning om krisberedskapens utvidgning i denna riktning synes oss motiverad. Därvid bör också övervägas, huruvida för handläggning av frågor som röra det enskilda näringslivets krisberedskap kunde bildas en särskild organisation med representanter för olika företagsgrenar.

På grund av ovanstående hemställas,

att riksdagen i samband med behandlingen av proposition nr 319 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning rörande näringslivets medverkan till krisberedskapen på sådan sätt, att företagen genom lån eller skattelättnader uppmuntras att under lågkonjunktur arbeta på lager eller igångsätta andra slag av arbeten.

Stockholm den 25 maj 1938.

Axel Roos.
Bertil Ohlin.

Sam Larsson.
Elon Andersson.

Knut Petersson.
D. Hansén.
